

Derbyhistorie III

Clara Greenlander blev den første derbyvinder trods 225 meters tillæg

Af Lars Donatzky

Med otte heste i fødselsregistret 1894 var det nu tid til at udskrive det første Dansk Traver Derby til afholdelse i 1898, men med så få potentielle deltagere kunne præmiesummen jo ikke hamle op med de tidligere afholdte åbne avisløb, og det blev ved 3000 kr. med halvdelen til vinderen, hvor de normale løb havde præmiesummen fra 700 kr. til 900 kroner. Indskuddet blev fastsat til i alt 60 kr. i seks terminer.

Årgangen bestod af fire afkom af den russiske hingst Prirack, Aida (registreringsnummer 5), Røskva (6), Melikoff (7) og Zampa (12), hvor de tre mødre var halvblodshopper, mens Melikoff dog havde en mor, hvis far var en fransk traver. Aida var opdrættet af købmanden fra Roskilde, Fernando (Møghe) Møller.

Handskemager Bording og nr. 2 i det første Dansk Traver Derby, Melikoff.

Desuden fremviste slagtermester Julius Høybye sit opdræt Sagadaschnij II (10), søn af den importerede russiske hingst Sagadaschnij og en halvblodshopper. Den første Sagadaschnij havde haft banerekorden i Danmark i 1893 med 1:38,7, inden de amerikanske heste tog over.

Indført i moders liv

De tre sidste i årgangen var af ren amerikansk afstamning importeret i moders liv i fødselsåret. Specielt geniale var auktionsholder Rasmus Niensens to erhvervelser, de drægtige hopper Lady Greenlander (født 1887) og Claretta (født 1883), som kom til landet 27. januar 1894, og som senere på året fødte henholdsvis hingsten Greenlander Boy (fødselsregister nr. 9) og hoppen Clara Greenlander (8). Den amerikanske hingst, Hambletonian 10-barnebarnet Greenlander født 1882, var henholdsvis vis far og morfar til de to heste. Årgangen blev fuldendt af Lord Russel, hvis amerikanske mor blev indført i februar.

Syv anmeldt ved første termin

Alle undtagen Zampa blev i første runde anmeldt til derbyet, men de "amerikanske" traverere i det danske

fødselsregister burde jo være helt overlegne over for de halvblodsbaseerede ærkedanske, og det kom også til at gå sådan.

'Amerikanerne' overlegne i Opdrætningsløbet

Det første rent danske klassiske travløb var årgangens Opdrætningsløb 19/7 1896 (2000 kr. med halvdelen til vinderen), og her deltog seks af ovennævnte. Amerikaneren Alfred Johnstone havde til denne sæson overtaget træningen af Rasmus Nielsen heste fra Julius Pajoncek, og Johnstone kørte Greenlander Boy til en overlegen sejr på 1589 meter i 3:17,6 (km.tid 2:04,1) foran Lord Russel fra samme distance i 3:25,5 (2:09,3), mens den første ærkedanske var Aida på tredjepladsen i 3:43,2 (2:20,5), altså 25,6 distancesekunder efter vinderen!

Eneste hest med tillæg var Clara Greenlander, der opgav fra distancen 1629 meter for den gamle amerikanske træner og gæstekusk M. Way.

Odds for Greenlander Boy var 12:10, pladserne på de to første amerikanere 10:10 og 10:10.

Sejr gav tillæg – manglende sejr gav lettelse!

Forklaringen på de 40 meters tillæg til Clara Greenlander var, at begge Rasmus Niensens heste havde startet i det første toårsløb d. 6. maj. Her havde Clara vundet for Willy Mills (storebror til Charlie Mills), mens Greenlander Boy havde opgivet for M. Gregor. Resultatet var 40 meters tillæg til Clara, idet sejr gav 20 meters tillæg og manglende sejr gav 20 meters lettelse!

Greenlander Boy gik efter fire starter i vinterhi som stjernen, da han som nævnt i Derbyhistorie II også blev nr. 2 i det åbne Københavns Opdrætningsløb.

Dommertårnet på den tid:

Dommertårnet i de første år gik under navnet "paraplyen". De "høje" herrer var ikke til at spøge med, hvilket Rasmus Nielsen fik at mærke.

Omvendt rækkefølge i første møde i maj 1897

At det blev til sejr for Clara Greenlander (Way) med staldkammeraten på andenpladsen for Johnstone i deres første møde 9. maj 1897, er der ikke noget at sige til, for nu skulle Greenlander Boy give hoppen 110 meter forud, og det magtede han ikke. Dansk Sportstidende beskrev, at resultatet var omvendt af de to hestes styrkeforhold.

Greenlander Boy vandt som nævnt i Derbyhistorie II det åbne avsløb Metropolitan-løbet med 5000 kr. i førstepræmie, og han blev årets helt store stjerne med 9.550 kr. ved seks sejre i 10 starter. Rekord for en travhest i en enkelt sæson i Danmark. Treårshingsten satte samtidig ny dansk indlænderrekord uanset alder med 1:44,0, mens Clara Greenlander som bedste præmietid (placeret) havde 1:47. Årgangens andre med præmietid var nu Melikoff (1:56), Aida (2:02), Røskva (2:03) og Lord Russel (2:05).

Startede 4-årssæson med otte sejre i 10 forsøg

Naturligvis var Greenlander Boy gennem vinteren storfavorit til derbyet i 1898, Clara måtte være næsten lige så stor næstfavorit, og stillingen holdt sig markant indtil slutningen af juni. Her havde hingsten i 10 starter vundet otte sejre og to andenpladser til en samlet værdi af 5.950 kr., nok til senere at blive sæsonens champion, foruden de 2800 Reichsmark han havde vundet ved tre starter og én sejr den 3. og 4. april på Hamborgs Mühlendorf-bane. Det var før den danske sæson åbnede.

Præsentation i 1898 med den kendte villa i baggrunden

Sidste start for Greenlander Boy var søndag d. 19. juni, hvor han vandt efter tre heat på 1980 meter. Alle gange var han først i mål, men diskvalificeret anden gang, hvor tysk-amerikaneren May Handy sejrede til odds 10,20. Greenlander Boys sejr blev vundet til oddsene 13:10 (efter kamp) og 15:10, og første gang sænkede han igen den danske absolutte rekord, nu til 1:36,3. Var hesten skadet herefter?

Over Stalden brændte

Senere samme aften brændte restaurant 'Over Stalden' i Charlottenlund Skov. Syngepigerne fra 1. sal og dagens travgæster måtte løbe ud, mens tjenerne forgæves ledte efter de flygtende gæster for at få betalt regningerne. Et enkelt hold gæster havde dog fået et veldækket bord med øl, snaps og sardindaaser med sig ud og havde derfor ikke travlt med at komme væk. Det lokale brandvæsen var udueligt, men der kom styr på tingene, da Københavns Brandvæsen tog fat. En syngepige var ulykkelig, fordi hun af de lokale bedsteborgere blev skældt ud for at stå med sminke udenfor, men som hun grædende forklarede avisens udsendte, havde hun jo ikke haft tid til at vaske sig først. Nogenlunde sådan beskriver Politiken det opståede kaos dagen efter.

Over Stalden blev både som restaurant og cabaret åbnet igen efter blot halvanden uge i nyrejste bygninger (hurtige håndværkere!) ved siden af brandtomten, da kronprinsen (senere Frederik VIII) der skulle holde tale til et hold af veteraner, som var på skovtur. Man havde regnet med 300 veteraner, men der var åbenbart ikke så få 'veteraner for en dag', for der kom mere end tusinde, og ejeren af etablissementet, hr. Fugman, fik travlt med at skaffe smørrebrød til alle. Veteranerne – det var de gamle helte fra 1848 (ikke er ord om 1864). Og der lød atter sang fra pigerne.

Over Stalden - vistnok efter den endelige genopbygning omkring 1900.

Døde før derbyet

Greenlander Boy var en megastjerne, men efter d. 19.juni så man aldrig hingsten i løb igen. Han døde, vistnok ved et ulykkestilfælde. Hans blod løb dog videre, for han havde i marts bedækket Rasmus Niensens amerikanske Montana, og resultatet blev Greenlander Boy II, der vandt Opdrætningsløbet 1901. Nu var det dækket til staldkammeraten Clara Greenlander, og for at forstå tillægget på reelt 225 meter kan man se derby-propositionen til 1901, da jeg ikke har kunnet opspore den til 1898.

1901.

Dansk Traver-Derby.

For i 1897 fødte danske Hingste og Hopper.
3000 Meter. 50 Meter Tillæg for hvert som Fireaarig
vundne Beløb af 1500 Kr. (alle Præmier sammenlagte).
Heste, som i 1901 have startet uden at sejre, 50 Meter
forud; Heste, som i 1901 have startet, men ikke vundet
500 Kr. eller derover, 25 Meter extra forud.

Præmiesum 5000 Kr.; første Hest 2500 Kr., anden Hest
1300 Kr., tredie Hest 600 Kr., fjerde Hest 400 Kr.,
femte Hest 200 Kr.

Indskud 100 Kr., som erlægges med 5 Kr. den 1. Februar
1898, 5 Kr. den 1. September 1898, 10 Kr. den 1. Februar
1899, 10 Kr. den 1. September 1899, 10 Kr. den 1. Februar
1900, 15 Kr. den 1. September 1900, 15 Kr. den 1. Februar
1901 og 30 Kr. ved Starten.

Saafernt der ved Anmeldelsesfristens Udløb ikke er
indgaaet mindst 10 Anmeldelser, er Bestyrelsen berettiget
til at ophæve Løbet.

Anmeldelsesfrist: Tirsdag den 1. Februar 1898.

Kommentar:

Måske var tillægget 50
meter for hver 1000 kr. i
1898, i hvert fald fik Clara
distance 3150 meter (efter
3.300 kr. tidligere i
sæsonen), mens Fernando
Møllers Aida startede fra
2925 meter (efter
opskriften her)

28/8 1898 i Charlottenlund:

II. Dansk Traver-Derby. 3000 (1500 — 800 — 400
— 200 — 100) Kr. 3000 Meter. Indsk. 60 Kr. [6 Underskr.]
Rasmus Niensens 4 A. br. Hp. *Clara Greenlander* v. Greenlander
af Claretta, 3150 M. 5:45 (1:49,₅) . . . . Johnstone. 1.
A. T. Bordings 4 A. sort H. *Melikoff*, 3050 M. 5:45,₉. Ejer. 2.
Fernando Møllers 4 A. br. Hp. *Aïda*, 2925 M. 5:48,₂.
A. Nielsen. 3.
Hr. Nerkes 4 A. F.-H. *Lord Russel*, 3000 M. 5:48,₉. Griess. 4.
Chr. Andersens 4 A. brunsk. Hp. *Røskva*, 3050 M. J. May. 0.
Let vundet.
Tot.: 12:10. Pl.: 10 og 10:10.

Kommentar:

Fem af årgangens otte
heste var til start. Zampa
var aldrig meldt,
Sagadaschnij II var ustartet
og frameldt før
treårssæsonen, og
Greenlander Boy var død.

Man kan selvfølgelig undre sig over to ting. Hvorfor disse distanceforskelle, og hvorfor havde Rasmus Nielsen og Johnstone ikke lagt planer ud fra dette. Greenlander Boy ville have været yderligere belastet, måske til distancen 3250 meter.

Angående manageringen kan man sige, at præmiesummen trods alt kun var 3-4 gange et almindeligt løb, og at derbyet her lå sidst på sæsonen, der sluttede d. 11. september. Og endelig fremgår det jo med al ønskelig tydelighed, at de store tillæg ikke var nogen hindring for succes. Greenlander Boy skulle have løbet 1:46,2 fra 3250 for at være på siden af Clara, og det kunne han jo godt magte. Hvem der havde vundet, var måske usikkert, for Clara var heller ikke kørt i bund.

Det er muligt, at derbyvindere som Tarok og Rudolf Le Ann kunne havde klaret 50 meter til konkurrenterne, men selvfølgelig ikke disse enorme tillæg.

De svageste skulle med

Forklaringen på propositionen og de store tillæg er vel også ligetil. Skulle man have årgangens svageste heste til at stille op, skulle man give dem fordel, og skulle man have publikum til at spille på løbet, skulle der jo være et vist element af spænding. Odds blev nu alligevel på 1,20 på Clara, og løbet vakte ikke den store opsigt. Ikke en linje i hverken Politiken eller i Dansk Sportstidende, men derbyet var jo heller ikke en institution fra start af, og spændingen var jo alligevel til at overse. Dette bliver meget godt illustreret ved, at der i de første ni års udgaver af Dansk Traver Derby kun var et enkelt odds højere end 13:10!

Søndagens stjerner og en middelhest

Man kunne konstatere en kolossal klasseforskel på hestene, men selv i dag efter hundrede års målrettet avl vil et tilfældigt udvalg på otte af en årgang byde på enorme forskelle. De otte første i Centralforbundets fødselsregister fra 2011 (på nettet) ville betyde et derby bestående af Wings of Fire (1 sejr -19.350), What Alluring (0 sejre - 1.100 kr.), Venus V (1 sejr - 36.687 kr.), White Nose (3 sejre - 97.450 skr.) , Victoria Vixi (0 sejre - 28.400 kr.) og Unika N (2 sejre - 32.384 kr.). De to ikke nævnte ustartede ville nok også være blevet slettet for hundrede år siden. (Tallene opgjort omkring 1/8).

Mon ikke, at Winston Sisa og måske også andre af søndagens stjerner uden besvær kunne give i hvert fald de første 100 meter forud.

Derby med tillæg til 1906

Derby-propositionens enorme tillæg fortsatte til og med derbyet 1906, man kunne blot ikke se det på resultatlisterne, men det var der en anden forklaring på. (Derbyhistorie IV)

Året 1898 blev en megasucces for auktionsholder Rasmus Nielsen, hvis tre heste Greenlander Boy, Clara Greenlander og Consul Cook blev årets tre hurtigste med en staldindtjening på 15.225 kr. (kun overgået af ham selv året før med 17.800 kr.). Alfred Johnstone blev med disse heste som basis championkusk med 23 førstepladser, ny sejrerekord i Danmark.

Hvilken 'forbrydelse' begik Rasmus Nielsen?

Det fortsatte for parret året efter med derbysejr ved Consul Cook på årets første løbsdag d. 30. april, men så ramlede det hele d. 29. juli med følgende salut:

Det danske Travelskab.

Paa Grund af forskjellige, overfor Selskabet, dets Bestyrelse m. fl. udviste Forhold, er Hr. Auktionsholder Rasmus Nielsen af Kjøbenhavn ved Bestyrelsesraadsbeslutning af 29. Juli, i Henhold til Lovenes § 7, udelukket af „Det danske Travelskab“, hvorhos der i Henhold til Løbsbestemmelsernes § 109 c, d og e for stedse er forment ham Adgang til Selskabets Bane og Væddeløbsplads, naar der ikke betales Entré, samt for stedse er nægtet ham tilhørende eller ved ham anmeldte Heste Adgang til Selskabets Bane.

Paragraf 109 omhandlede at overtræde løbsbestemmelserne

Det fremgår af tidligere årgange af Dansk Sportstidende, at Rasmus Nielsen ofte var i opposition til bestyrelsen, men jeg har ikke kunnet finde ud af, hvad dette konkret handlede om. Dog havde Rasmus Nielsen og hans heste allerede været udelukket i en periode i 1892-1893 på grund af noget, som bl.a. må opfattes som ”demonstrativ opførsel” og ubehersket optræden over for dommerne (specielt d. 7. august 1892). Og så blev der slået hårdt ned!

I anden omgang kan det have været et efterspil på følgende situation:

Måske var Rasmus Nielsen den hesteejer, der midt under løbene pudsede fogeden på travelskabet for at få udlæg i den i en montre udstillede ærespræmie, fordi denne hesteejer i modsætning til de fleste andre ikke ville nøjes med at få udbetalt et aconto-beløb af præmierne i en periode, hvor travelskabet var i økonomiske vanskeligheder. Episoden skabte et stort postyr og megen morskab blandt publikum, og fogeden fik aldrig fat i den pragtfulde sølvpræmie, da guldsmed Møinichen over for fogeden hævdede, at præmien var hans ejendom, fordi han heller ikke var blevet betalt af selskabet. Men situationen behagede jo ikke bestyrelsen.

Velrenommeret auktionholder

Rasmus Nielsen var ellers en ’velrenommeret’ auktionholder i Nørregade i København, og der virkede han med succes i hvert fald syv år senere i 1906, hvor han holdt auktion over en afdød museumdirektørs kunstgenstande i Kunstindustrimuseet. Men på travbanen så man ham ikke?

Til sidst Clara Greenlanders stamtavle med travsportens stamfader Hambletonian 10 som både oldefar og tipoldefar.

154. Clara Greenlander (8).

Br. dansk Hp. F. 1894. Rekord 1:43, Præmietid 1:42 pr. Km.

8. Claretta				Greenlander, 2481			
Clara		Orange County, 1412		Juno		Princeps, 536	
Nannie	Tom Thumb	Mary Clark	Florida, 482	Lady Morrison	Hambletonian, 10	Primrose	Woodford Mambri-no, 345
	Mambrino (Kaisers)	Black Hawk (Seelys)	Datter af Voluntoer, 55		Charles Kent Mare	Abdallah, 15	Black Rose
			Hambletonian, 10			Abdallah, 15	Woodbine
							Mambrino Chief, 11

Færdigredigeret august 2015.